

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt III. Vexatione in Anglia Catholicorum augetur numerus. Ex iis pauci
quidam famosam designant coniurationem quæ pulueraria dicta est, Duce
Roberto Catesbyo. Eorum conditio, & causæ atrocis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

Vexatione in Anglia Catholicorum augetur numerus. Ex iis pauci quidam famosam designant coniurationem que pulueraria dicta est, Duce Roberto Catesbyo. Eorum conditio, & cause atrocis consilij, seclusis Sacerdotibus, & insciis concepti. Responsum ferox Londinensis Episcopi; mina proximi Parlamenti; pax inter Angliam, & Hispaniam inita, nulla Catholicorum mentione, postremus fuit coniuratorum impulsus ad audendum.

C A P V T III.

Ac tamen longè quam prius atrocior tempestas aduersus Catholicos contra spem, & contra meritum ingrauescens, tam proful absuit à minuendo illorum numero, vt vnius decestu, cuius ignauiam, Episcoporum potissimum strauisset violentia, lucriferent decem & viginti; huius rei testem penè me habeo tum Garneti manum qui strenuam dabat iis conuersionibus operam; tum linguam & verba Cancellerij supremi, qui magno strepitu, in frequenti conuentu consiliariorum, & ludicum id expostulauit; imo Regis ipsius qui miraculi perculsus nouitate obstupuit: pro nouo scilicet multumque peregrino interpretabatur, spiritus sancti miraculum, quo Christi Ecclesia suo inde ab ortu, iis ipsis aucta est quibus in ruinam vrgebatur, lucemque non auersantibus clarè aperuit se supra humana infinitis spatiis eminere, quæ aduersis tandem labefactantur, & defluunt. Perstrinxit hæc eadem patientiæ maiestas & potestas Imperatorum veterum maiestatem, longè aliam à Iacobi sua cum Britannia maiestate, cum viderent illam, suo omni, suorumque exercito crudelitatis ingenio fortiores, ferro, igni, & omnibus glorioſius crescere, ac numerosius, quibus crudelius, & pertinacius in vastitatem, perniciem, extremumque interitum præcipitabatur; Hanc suis in Anglis patientiam inuictam malis & triumphantem aduertit Iacobus, non tamen pro virtute suspectit, sed in eam, ludens, clitelarios Asinos in regno iocabatur habere se in partes diuisos; partem alteram esse Catholicorum se-

L 11 3

num, quorum terga obcalluissent portandis oneribus, ferrentque non modo ac perferrent quicquid libuisset superimponere; sed adiectos quoque dissimularent fustes, & demissis auribus progredi pergerent; alteram esse partem iuuenum Asinorum, hoc est Puritanorum, qui sensu nimium acuto prædicti, nec teneri capistro, nec ligari fune, nec premi onere sustinerent, nec duci insidetive ab seffore, sed quemuis ad tactum duriusculè prementem, velut correpti diabolo furerent, calcitarent, circumagerentur, & tandem viatores, sese vna, & onus excuterent. Vertebarat hæc item, Puritanos inter & Protestantes parcem, stultos Dei esse Catholicos. Quod stultum censerent mundi sapientes, vltro rei, vitæque adeo pro Religione iacturam facere, quod erat Catholicis tam quotidianum, quam hæreticis iniurium, velut suo ex Euangelio illud Christi oblitterassent verso stylo effatum grande, ac præpotens, *Quid prodest homini si uniuersum mundum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur?* Semel enim ab se Religionis veræ soliditate abdicata, venales prostabant ad quamlibet veluti optimam, quæ sibi vtilis, & lucri plus esset allatura. In quo Puritani vituperandi erant præ cœteris, qui cum damnarent tanquam sacrilega quæcumque Protestantes cum Catholicis habebant communia, ipsi tamen aut Regis, aut lucri gratia, religioni handquaquam ducebant, Protestantium amplecti partes, eorumque professioni Episcopis, templis, & ritibus subiici, apostasia sibi ob vtilitatem, in cultum Dei legitimum consecrata.

Hac nihilominus tam nota, & illustri Catholicorum patientia in aduersis, non deerant, qui Regis in illos spectata feritate futurum præfigirent, vt tum ii omnes, tum præcipue Iesuitæ, Rebellionum & Prodictionum solitis peterentur, & vexarentur calumniis. Fundabat hos illorum metus, (præter malitiam aduersariorum fingendo procluem) defensionis propriæ ius, cuique ab natura datum, & depellendi ab se se oneris quo intolerabili oppressus perit, & moritur.

Nam si eiusmodi fabulas sub Elizabetha mirius saeuente fixerant saepius Protestantes; quanto liberius atque audacius Puritani sub Iacobo, cuius regni susceptra principio Catholicorum vexatio incruduerat processu temporis. Sed enim, quæ Dei laus fuit, coniuratio in eum duplex, aut vna potius semicapitum duorum, vnius partem dimidiâ ægrè implentum, cum vix dum Angliæ in throno consedisset; tantum abest sui suspectos Catholicos fecerit ut inde potius fidelitatis claram famam, indicatione illius manifesta obtinuerint apud omnes, ciusque etiam nonnullam laudis egregiæ in partem idcirco Societas venerit, quod primæ illius socij duo & secundæ authores Watsonus, & Clarkus, capitalibus inimicitii, & libris insectarentur Societatem nostram. Ac fecisset Deus, ne aliæ vnuquam potuissent coniurationes Catholicis præter has tribui, aut fictas scilicet, aut ab hominibus improbitatis notæ motas, & sacrilego schismate ab Christi Vicario alienis. Quam gloriosum illa Ecclesia iure possideret, ostentaretque nomen, afflictionis annorum plus centum, infraictis animis toleratae, & patientia ineluctabili domitæ. Inuidere hoc illi dæmones tantum

tantum decus. Inconsultam paucorum pietatem, ignoratione, ac silentij arcano, assessoribus consulendi pessinis, decepere; commendauit tamen mitifice illorum deceptio ceterorum omnium fidelem prudentiam, inter quos cum essent innumerabiles, maioris ingenij, roboris ac mentis, pa-tesque consilio tam periculoso; abstinentem sibi ab eo censuerunt. De il- la loquor coniuratione misera, & miserabiliter quam ex cuniculo igniariae ma-chinationis in quem erat desituta, pulueriarum nominarant. De qua prius quam aggredior scribere, præmittendum puto saltem in genere de tredecim illis qui coniuratorum conflarunt numerum, qui? & cuiusmodi? con-ditionis cuius essent ac nominis? Nam qui primas dictavit Iacobi literas, quibus toti regno parricidij tentati, scelus nefarium promulgauit, coniu-ratos depingit velut ex sociis Catilinae Sallustianis apographos. Thomam, inquit, Percyum nobilem, & quosdam alios cum eo colligatos, homines Romanæ superstitionis corruptione depravatos, & ab ea in illam induc-tos tanti furoris, & sceleris cæcitate in. Nacta videlicet perditos improbitate omni motum ad nefaria quælibet projectos. Paucisque interiectis, crimen, inquit, suum, superstitionis quam colunt studio prætexunt; re tamen ipsa in publicæ rei, regnique perniciem spectabant; egentes enim, obærati, nominibus impares, creditoribus perfidi, captabant in prædam facultates opimas locupletum quibus mendicitati suæ opitularentur. Hæc illud Edi-ctum literatum, sed commenta mera inuentionis extraneæ, ex veris, & pro-priis nihil; ex falsis omnia quæ trifariam repræsentat, egestatem, impro-bitatem vitæ, mentis prauitatem. Dempto enim Thoma Bartesio, (con-ditionis tunc, post etiam animi seruulis) omnes erant claro loco nati, & di-nutes; parque illorum inter eos lectum, quod sufficiendis sumptibus iisque grauissimis abundaret. Architectus operis, & Præses Catesbyus, censu-pollebat paternorum bonorum annuo ad multa nummorum millia.

Euerardus Digbyus, ditionum dominus, & pagoru, dignitatem illam, non parcis opibus sustinebat. Percyus Regiæ pësonis beneficiis adscriptus, Not-thumbriæ Comiti Sobrinus, mulcta centum viginti millium nummorum quibus suspicionis umbram luit, quantum opibus valeret plus satis proba-uit; ac ne suorum cuique bonorum indicem describamus, quem vulgauit rumor, impunitatis pretio, conspirationis arcannum violasse, potissimum habuit insimulationis huius causam, quod cum esset valde opulentus, ma-luisset sibi facultates suas, quam fidem sociis iuratam seruare. Verum aliis in duobus, mendicitate peioribus, ut editi scriptor arguatur, falso fœda-se coniuratos latebant adhuc exceptis perpaucis, eorum nomina cum id edictum vulgaretur; ipsi se tantum post dies aliquot prodidere, dum in armis, & simul, milliaribus centum ab aula equitant. Londini tunc de-nuntiati, tunc editione secunda missi qui pressis conclusos vestigiis vrge-rent & comprehendenderent. Qui potuit ergo editi prioris famosus scri-ptor, nisi mentiendo vitam iis improbam, & propugnosam appingere? Quin imo, dicere liceat, excepta coniurationis quæ nullam admittit excusatio-nem, culpa grauissima; haud scio an facile inter Catholicos, eius probita-

tis, meriti, ac virtutis reperitentur multi, quæ alias tranquilla Ecclesia posset iure sanctitas vocari; afflita & exagitata, hic esset vulgari, & quotidiano virtutis nomine contenta. Ne ipsi quidem aduersarij de iis aliter sensere; nec regendis eorum animis multos annos præfecti diuersa scribere potuere, damnato solum coniurationis negotio; quod nullam haberet excusationem, causam eorum quamlibet aliam præstantia operum efficaciter perorabat. Tolerantia malorum pro Christi fide; receptus Sacerdotum interdum ad viginti, quorum à singulis pro accepta benigni hospitij charitate, capitale hospes suscipiebat periculum. Tam multos Caresbyus notæ primariae nobiles, aulicos, passimque alios reddebat Ecclesiæ, ut dicetur quasi proverbio affixum lateri ducete Sacerdotem, ut cuius statim Protestant, ad conciliandum cum Deo animum præsto esset. Omnia denique religio, pietas, sacrorum usus frequens, misericordia fouendis Catholicorum familiis vnaque à fame, & apostasia defendendis, argumenta fuere probitatis eximia, donec ad illam impingitur offensionem obceccatae mentis, ex virtutum principiis per errorem & falso deductam, virtutis profecto nemo negauerit fuisse, & quidem arduæ, vitam eius in flore, & caras uxores, & paruos liberos, & quicquid solet blanditi hominibus spernere & calcare ut (quod ex perperam putata cause illius bonitate certo futurum confidebant) iugum detraherent intolerabile afflictissimæ Christianitati. Nec enim ambitus, nec alieni vesana cupiditas, ut ctiminabatur editum prius, sed pietatis deceptæ ardor improuidus, eò usque perstrinxit infelices, ut contra omnis iudicij dictata iudicarent, innocentibus redimendis nihil restare, nisi si partem regni lectissimam & optimam perderent. Quæ persuasio sceleris, idcirco illos biennium tenuit, quod eos nullus interea vindictæ, aut irati animi, ut postea fassi sunt, morderet dolor, aduersus eos quibus mortem parabant; tentassentque, sed frustra, vias omnes, Regis saltem paululum mitigandi, cuius in Catholicos ferox, & saeuus animus incudebat in dies acerbius. Quæ item causa iis fuit ut in consilium, Sacerdotem adhiberent nullum, nisi forma verborum, rerumque ita simulata ut non posset de vero ne suspicari quidem nedum diuinare; ob eam quoque rem, Machabæorum inter se gloria & officio gaudebant, quos Sacerdotibus exclusis legisset olim Deus ad vindicandam populi sui, cultusque libertatem armis, quæ sola tunc aliquid poterant, & sola supererant. Postremo pro tribunalibus, mortisque ipsius, & diuini iudicij conspectu ob oculos positio suam denuo contestati sunt mentem; vixque in iis fuit, cui pœnae dolor pœnititudinem cieret facti; factum vero, qui malitiosæ conscientiæ, scelerisque damnarer, procul ne mo; adeò falsa persuasione ab omni se culpa, non securos modo sentiebant, sed tutos. Eam ob rem Rex frequenti Parlamento auditus est cum affirmaret illis consilij perditi Religionem solam auctricem fuisse. Proin sibi iure à Papistis quidem caendum omnibus, sed iis præsertim, & curiosius, qui essent solidius in sua perfidia obfirmati. Hoc est eius è stylo, qui essent inter Catholicos maximè constantes. Purgatis nunc facinoribus

ribus quibus cōiuratos edictum prius macularat, ad facta ipsa descendamus.

Atroci consilio Regis suo cum Parlamento occidendi, ut colorem omnem excusationis adimeret scriptor non semel nobis sub stylum redditurus, Iacobum depraedat clementissimi erga Catholicos pectoris; nec potuisse Catesbyum quicquam prætexere, quo mala extrema suaderet extremis curanda remediis, cum tunc iis aureum flueret seculum. Quin ut Regi blandius aduletur, cuius Orfodij erat Theologus, narrat Catesbyum de excutiendo in auras, & puluerem Parlamento, in Anglia, Belgio, & Romæ, communicasse cum multis conceptum furorem, Elizabetha etiamtum superstitie, iisque inuoluit, quos manuunt Catholicos, & de quibus lubet mentiri Iesuitas; atque adeò Papam ipsum, alioqui, nec satis fidei, nec plenam gratiam apud hæreticos initurus, si quos istorum omisisset. Sed auctoris huius pugnania inter se mendacia iustum per se volumen facile conflatint. Rem vti se habuit ex veris liquido refero. Promissis in Anglia reſcissis, quibus in Scotia Iacobus dicebatur lactasse Catholicos, ereptaque iis æternū spe omni fortunæ mitioris, tanquam flatu primo impulsus Catesbyus cœpit cogitare de admouenda cruento remedio manu. Annum agebat tricesimum tertium; commendabat virum ductus sanguis ex nobilitate Regni prima, & antiquissima, dotesque omnes quæ possunt ortus tam illustris dignitatem magnifice fulcire. Has inter duæ porosissimum, Candor animi singularis, eiusdemque par quibusuis arduis magnitudo, quibus accedebat conciliatricula omnium incomparabilis comitas, & digna præclaro Catholico decora, quæ amicitiis potentem effecerant plurimorum, in quibus fuit Thomas Vwinter Roberto Catesbyo natu minor, cui primo credidit sua de coniuratione consilia, multaque ut erat tum agendo in præsens, tum prospiciendo in futurum animosus, & sagax obiectanti, dubitantique de vi adhibenda in subsidium calcaræ rationis, de suscipienda rei iure, de illius euentu, tam multa, tam aptè dissenseruit, ut nihil ambigeret, causam ex æquo suscipi iustum, & utilem, totumque se illius benevolentia, nutibus, & voluntati permitteret. Nec dissimiliter duo illi qui se postmodum iis adiunxeré Thomas Percyus, & Ioannes Vrigh-
tus, doctissimi vir formidatique tota Anglia ensis, qui sua cum forti & magnanima coniuge multorum retro annorum pericula constanter pro Christi fide exhauserant, nec abstiterant vñquam à Sacerdotibus benigno hospitio colligendis. Disputata est primum in hoc quaternario virorum cogitati negotij ratio; vicitque pars, aiens, eundum in omnia bonorum, & vitæ pericula pro Religione, & redimendis Catholicis: ante tamen quam ferro, & igni ageretur, alia omnia prætentanda, & quiduis aliud si posset tranquillus & innocentius eligendum; id autem omni, & studio, & cura inuestigantibus, nihil vñquam potuit deprehendi, quod fiduciam aliquam faceret meliorum, nisi si pace cum Anglis Sancienda complectetur Hispania Catholicos Angliæ. Ad hoc si Iacobus se durum præberet; nec auersaretur modo quam petebant conscientiæ libertatem, sed moderationem onerum, quibus premi ferebant; dumtaxat ne penitus obrueren-

M m m

tur, & præfocarentur ; tunc vero se quod vnum restaret, quodque suum esset, possentque facturos. Subterraneocauo, sub aulam vitramque Parlamenti cuniculum igniarium acturos, huic primo Ordinum confessu ignem subdituros; reliqua se Deo, euenturisque permittere. Ad hoc porro se vnum omissis cœteris, necessitate ultima redigi, quod Regnum in partes scindere, & iusto exercitu in campum descendere, tum esset paratus difficilis ; tum ambigui exitus. Quanticumque forent Catholici, pauciores semper aduersariis fore; plures tamen semper quam secreti fides ad conscribendum militem posceret, quæ nisi prodigo non posset à multis præterquam infida expectari; cum ipsi ducendo cuniculo, ut alia omnia deessent, vel soli sufficerent. Iam vero fiducia quanam à Principibus externis rebusque publicis posset auxiliij aliquid flagitari? Cum ne fidem quidem eorum miseriis præstarent, nedum miserationem, opisque ferendæ studium.

Vulgabat vbique gentium, scribæ maligni perfidia, nec silebant in ipso quoque Italia, circumforanei nouorum præcones, Regi novo Iacobo nihil æquè cordi esse vt paternum in suos animum; Mariæ Stuartæ parenti optimæ mitissima indole erga Catholicos illum duci, expectatique ex eo pro pediem Religionis liberam facultatem. Cantabantur hæc etiam plausibilius Romæ quam alibi, fallebanturque illi procluins quibus Anglicanæ Ecclesiæ salute nihil erat carius; dedocente licet incautos & deceptos suis literis Garneto, è medio scriptis malorum æstu præsentium, & quotidie ingrauescentium audienteque subinde fractas voces, & gemitus, & minas tacitæ desperationis quas præcipitauit, & proritauit acerbius Londinensis Episcopi Ricardi Brancostij responsum atrox, dum attolleretur in sedem Cantuariensem. Sibi enim oblato Cotholicorum nomine libello supplici, quo rogabatur, si minus eos defendere, at communi saltem humanitate illa nequaquam excludere, quam inuicem omnibus natura imperat; insontem videlicet; nec te vlla in re lædenter non lædere, multo minus ferrum vbique in eos stringere, (quod fecisset ipse sub Elizabetha Episcopus, forensibus Ministris quibusuis crudelius) perinde vt si eorum lachymis, & cruento iucundè pasceretur. Modum ponebat malis quæ iis consciuisset; nec vellit ipsorum miseras quas ne hostes quidem hinc oculis ferrent, in postremam quæ parum aberat ruinam impellere; petitionem miserorum crudelis senex contracto vultu, & responso præcipiti feroque exceptit. Lusum fuisse sub Elizabetha, nunc serio agi : regnante illa & cum annis cadente, visum media via aduersum Papistas incedere; quin leniter magis quam asperè, nec iis impunè omnia donando, nec pro commeritis puniendo, ne si forte post Elizabetham, irato in Angliam cœlo, Papista rerum potiretur, insti nobis vices talionis abundè reponerer, haberetque nos saltem non indulgentius quam essent Papistæ à nobis habiti. Metu illo sublato, & cœlo fauente, post Iacobum sceptri possessione pacifica firmatum, spebusque futuris prole Regia stabilitis, tempus esse agendi non dissimulanter, inuicendique in Papistas nihil lentius quam in hostes quoad absolucretur penitus Regnum ab eorum infestatione. Erat hæc eadem Archiepiscopi

chiepiscopi huius, & aulae mens, quæ vt ex minis in facta conferretur, expe^ctabatur tantum alter Parlamenti confessus; prior enim Rege tunc re- cens coronato Kalendis Martii habitus, paucis in cassum obstantibus, in- staurauerat aduersus Catholicos leges omnes quibus illos pars sanguino- lentis, pars pecuniariis vexarat Elizabeth, eiusque retro Parlamenta. Ex quo Puritani perficerant frontem adeò impotenter, vt amaro illo Ro- boan Sarcasmo Catholicis obuiis insultarent. *Cacidit vos flagellis Elizabeth,* cædet vos scorpionibus Iacobus. Verum in secundo Parlamenti confessu (quod partem prioris melius vocarim, haud scio quamobrem in princi- piū hiemis reiectam) Puritani qui plus suffragiis pollebant, cum infimi Ordinis totum ferè conflarent numerum, superioris etiam non paruum; ominabantur, eratque in eorum potestate; vieturam sententiam quæ Pa- pistarum omnium communi strage, vel electione ab iis Angliam liberaret. Quæ vaticinia ex inimico eius animo profecta, cui erat in votis, & rata facere, & pro sua auctoritate facilè poterat, Gatesbyo visa sunt eiusque so- ciis, æquè perpetram cum illo affectis necessitatem inducere, Parlamenti to- tius, si salvi esse vellent, simul præoccupandi, defendendique ab se ius stra- gis edendæ, professione aperta factorum hostilium, quibus Catholicos contra omnia iura deglubebat, laniabatque Parliamentum. Licere Catho- licis, quorum se corpus referre, aiebant, iure vti naturæ, ac Religionis, ad repellendam vim quam in bonis, in vita, & negotio salutis iniquissimam sustinebant, vnoque ac solo poterant destinati cuniculi vitare præsidio. Vehementer quidem suæ huius Theologiæ argumentis falsi, sed illorum adē tenaces, suæque apud Deum causæ tam securi, vt ab discernenda eius æquitate, communī cōsensu Sacerdotes omnes arceri voluerint, nos troisque imprimis, tametsi solitos consitentibus aurem dare; rati nempe illos nec satis ausuros, nec in re, vt aiebant, æquitatis euidentissimæ, opus esse do- trina, sed animo; nec Theologo consultore, sed facto nobilis Christiani. Vwinterum interea, è quaternario suo vnum, vti conuenierant, festinant præmittere ad supremum rei militaris Hispanicæ Præfætum, priusquam ex Belgio transiret in Angliam ad subscribendas Regis Catholicæ noīnne conditiones pacis, iam prope à Tassio confectæ. Huic Vwinter ut persua- deret Catholicos earum aliqua, modo ne intolerabili, complecti, præter officium Christianæ miserationis, duo exposuit ad expugnandum illum præualida, primum saevitiam malorum quibus Catholici Angliæ pro Ca- tholicis Regibus, tot annos miserabiliter premebantur, ex quo Elizabethæ iniis rupta pace; post bello ardente, crediti erant in Reges Catholicos, quam in Reginam suam prionores. Inde atrociter agitati, vexatique suspi- cionibus, calumniis, carcere, direptionibus bonorum, tormentis, denique mortibus, quas inter extrema calamitatum crudelium, mortuis insudebant; ob hoc enim Anglis Catholicis, affingebatur in Regem Catholicum affe- ctus proclivior, vt exsecrationibus populi patarent, & insectatio Catho- licæ illorum fidei, rebellium vltio, & proditorum poena censeretur. Nulla igitur cuiquam attribuebatur confederatio, nulli arcani motus, nisi color

iis aliquis accerseretur ab Hispania nomine, quod libri testantur illorum temporum, à Protestantibus in Catholicorum inuidiam absque numero scripti. Altera Vventeri ratio, probabat Catholicos habitum iri longè quam ante crudelius, si viderentur ab Rege Catholicō negligi haberique cum iis promiscuè quorum nec admodum amicitia tangeretur, nec auersiones curaret, & frigora: futurumque ut hostes nulla Regis Catholicī reuerentia tenerentur ab iis diuexandis quorum tam flocci gratiam ficeret ut pacem initurus nullam eius in partem eos admitteret, quanquam eius causa tam diuturnis defunctos, & excercitos malis. Addebat Iacobum desiderio pacis huius haud sanè tacito, non difficile adducendum, ut assentiretur, tam æquæ postulationi. Huius demum pacis in parte aliqua seu Societate, Catholicorum expectationes sic esse repositas ut intelligerent, si ea excidissent, omnia sibi esse desperanda, cum præter Philippi IIII pietatem occasionis opportunæ tam facili commodo iungendam, nihil usquam speciecum spicerent restare. Respondit quam humanissimè stabuli Regij, & armorum Præfectorus, ditauitque rogantes piis, fidelibus, & largis promissis. At si Rex Iacobus, scripto quicquam pro illis pacisci recusaret, non abstirum se à pace quod iussus erat subscribenda. Ac promissa quidem verborum officia apud Regem Iacobum non omisit, sed iis ab eo, verbis item eleganter elusis, totum se Vwinter Catesbyo monito, in res commissi sibi negotij curandas immisit. Traiecit in Belgium quæ belli tune schola scien-tissima vbiique audiebat, ut inuestigaret hominem, artis igniariae peritum, natione Anglum Religionem Catholicum, intrepidum pectore, fidelitate immobilem, in quem suscepisti pondus operis securè deponeret; inuenitque omnino qualem exegerat, nimis heu! suo malo felix, Guidonem Fauke-sium, præter alia supra militem pium, & magnos spiritus gerentem, ut qui annos complures sub Archiduce Alberto militasset. Paucis hunc subegit Vynterus, tranuexitque in Angliam non difficilium, quam à se fuisse in Belgio inuentus. Probanuit Catesbyus hominem per dies aliquot, perspectoque ad inum eius ingenio, & soliditate, cuncta illi sua cogitationum arcana, credidit, conceptaque illarum præsidia, qui mox quintus cum illis, Decembriis undecimo opus aggressus est, voluentis seculi anno quarto. Sub hæc Regij stabuli, & armorum in Hispania dux, Angliae propior ad constituendam pacem miserè anxiòs habebat Catholicos, ne ab ea exclusi præda hostibus fierent, sed ultro, vel metu proprio quod futurum erat diuinantes, vel ex nuntiis Vwinteri, in eos erupere quæstuum eiulatus & fremitus, ut omnes misericordia, nonnullos etiam terrore percellerent, aperte siquidem dolebant ignavis se actos consiliis planeque feminineis, maluisse spes omnes suas incertis aliorum manibus credere, quam securas apud se in tuto retinere: nam si ex pace illa Hispanica nihil sibi erat futurum præsidij, cur sibi præsidium in disturbanda illa non quærerent? Quibus forte armorum minis audacibus terrere aduersarios studebant, mussantes Catholicis in hac pace nullam indulgeri conditionem oportere. Quod autem in Anglia quæcumque mouerent Catholici Societatis Patribus attribuerentur

tribueretur ut qui omnia apud illos possent, percreberat latè ipsaque adeò per Italiam rumor, obstatre Paci Iesuitas, eaque tantummodo ex causa sollicitare Catholicos ad eam disturbandam, quod Religioni, nihil esset subsidij allatura. Quibus per literas cognitis Garnetus nostrorū in Anglia moderator in hæc verba rescripsit [nuntia Patauina, de Rege nostro aduersus Catholicos grauius affecto, Iesuitarum quorundam culpa nescio qua, quam sint à vero aliena, norunt Angli omnes, qui nostrorum in pacem sollicita studia, & strenuam operam præ oculis habent. Nouit alio quoquis tum verius tum exploratus Regis Catholicī legatus, multo ad hoc nostrorum obsequio, & labore usus. Nouit ille ex primis Regni proceribus, qui Iesuitarum rectam mentem & probam, doctrinam, & prudentiam cum super laudaret, peculiari commendatione celebrabat quod in hoc pacis negotio egerant. Nemini denique ignotum quanto plures Vvatsonus coniuratione sua inuoluisset; nisi nactus esset Patres suis conatibus aduersos. Iam ne quis usquam reperiatur præceps, inquietus, temerarius, turbulentus, non est in nostra situm potestate; quanquam possumus Dei gratia spondere Catholicorum partem potissimum tranquillioribus consiliis gaudere. Nec vero admodum nos tangunt quorundam dictoria, malle nos, procuranda pace Regi perplacere; quam proritandis ad bellum minas, & arma Catholicis conditionem eorum facere meliorem, hæc nos maleuolorum dictoria facile perfheremus, imo etiam in lucro ponemus.] Hactenus Garnetus, qui tamen Catholicorum in æstu anticipti, de pacis tamdiu suspiratae incerto fructa, sic ante aliquot hebdomas scripserat. Si nihil boni, aiebat, ea Catholicis conferet, haud scio id quam patienter portaturi sint nonnulli; nec quid demum acturi atque consulturi. Non erit profecto in Pattum arbitrio, & manu situm intra officij lineas eos continete. Interponat sanè Pontifex suas curas, iubeatque nostros Catholicos tumultu, & factionibus abstinere. Hæc ille prorsus ignatus Catesbyj, & stragis ab eo conceptæ, quam nunquam cogitarat posse cuiquam mortalium in mentem subire. Mihi vero hæc tum recti studio fuere ex Garneto hic lectori reddenda, tum famæ Garneti à mendacissimo Protestantis libro vindicandæ qui calumniari ausus est Garnetum coniurationis huius igniariæ auctorem, atchitectum, artificem, denique animam. Huius enim cuniculi ad explosionem proximam à primo eius ductu, sic se habuit labor, & machinatio.

